

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Дочо Николов Боджаков, преподавател в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”,

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”

Научно направление: 8.4. „Театрално и филмово изкуство”

Научна специалност: 05.08.03 „Кинознание, киноизкуство и телевизия”

Автор: доц. д-р Петя Александрова Александрова

Тема: „Култура – комуникации – кино в преход”

Петя Александрова е избрала за обект на своето изследване амбивалентната същност на изкуствата в днешно време – от една страна те са разгледани като процес на непрекъсната вътрешна симбиоза между творби и творци, от друга на анализ е подложена комуникацията между нагласите на публиката и променящия се характер на художествените произведения.

Проблемът е изключително интересен и, струва ми се, неизследван досега. Както по хоризонтала, така и по вертикала, този проблем прелива в редица модификации, обусловени от постиженията и възможностите на високо технологичното време, в което живеем. Свързаните с това време нови комуникационни, маркетингови и художествени връзки правят от съвременната култура интересен обект за научна интерпретация.

Авторката е открила ясно и релефно целите и задачите на своя дисертационен труд. Неговите четири съставни части се явяват четири стъпала в изграждането на един обобщен портрет не само на киното, но и на ред други изкуства в съвременната комуникационна среда. Този портрет се отличава с широк хоризонт на представителност, допълнително задълбочен с опит за структурна систематизация на културните процеси в съвършено нов контекст.

Вътрешните глави са дали възможност за осветляване на проблемите от различни гледни точки: култура и меценатство, киното като индустрия, независимото кино, падналите

табута, музеи без музи, театърът и другите, портрет на актьора Наум Шопов, дигитализирането на библиотеките, анализ на предаването „Кастинг“ по БНТ, размисли за това какво ни дават фестивалите днес и пр., и пр.

Петя Александрова съзнателно е заложила на многообразието, трудът ѝ прилича на богата мозайка, съградена с материали от различни културни територии: от българските и европейски филмови, литературни и театрални явления – до руския артхауз и азиатския киноавангард. Опасността от еkleктичност и размиване на фокуса е преодоляна чрез едно универсално третиране на различните области – те са разгледани най-напред като културен феномен, след това и като елемент от общата комуникационна стратегия в отделни страни и в глобалния свят като цяло.

В стремежа си да изпълни поставените си цели, авторката прави интересен научен сондаж назад в културната история, като търси и намира опорните точки, обуславящи днешните особености на литературата, театъра, музиката, киното и другите масови изкуства. Вече в контекста на съвременността, на задълбочено изследване е подложен променливия състав на зрителската аудитория, очертани и анализирани са различните видове публики с техните нива на осъзнатост, духовни потребности и изисквания. Отделните аспекти на комуникационните проблеми са разгледани в неделимата им цялост, изследвани са възможните взаимовръзки, влияния и вътрешни противоречия. За да се стигне до извода, че новото в киното днес не е добре забравеното старо, а добре усвоеното старо.

Това „ново“ авторката открива в симбиозата на филмовото произведение с непознати до този момент културни и комуникационни възможности, породени от стихията на дигиталните технологии, динамиката на ПР стратегиите и от многообразието и алтернативността на връзките между филмите и тяхната аудитория.

За изпълнение на поставените научни цели Петя Александрова е прибегнала до адекватно подбран инструментариум. Изследователските търсения са извършени основно с помощта на индуктивният метод – аналитичен и мисловен процес, при който от частното се извежда общовалидното. Широкият хоризонт на изследването е наложил един интердисциплинарен подход, включващ синтез от понятийния апарат на различни научни територии – културология, филмова теория, филмова история, история на изкуствата, съвременни масови комуникации и пр.

Открояват се два аспекта на авторската методология, които служат като фундаменти при структурирането на изследователските тези. Първата основа почива върху наблюденията на все по-размиващите се границите между територията на изкуството и територията на медиите, с всички възможни положителни и отрицателни последици от това. Втората методологична основа води началото си от теорията на филмовия класик Дзига Вертов за автентичното, неподправено фиксиране на действителността – изискване, което Петя Александрова извежда като необходим изследователски критерий в своите търсения.

Основният научен принос в предложението от Петя Александрова труд откривам в опита за третиране на киното и другите изкуства от гледна точка на техните нови комуникационни възможности – с всички художествени аспекти, конфликтни точки, прагматични ползи и медийни изисквания. Несъмнен принос намирам и в изградените от авторката нови теоретико-приложни модели на отношения между култура и цензура, култура и гражданско общество, култура и публика и пр.

С помощта на изследването „Култура – комуникации – кино в преход” биха могли да направят много по-предвидими своите програмни стратегии електронните медии, филмовите дистрибутори, фестивалните селекционери. Освен в развитието на българската комуникационна среда, дисертацията би имала образователен принос и в университетското обучение по медиен бизнес, кино и телевизия.

В този смисъл считам, че трудът на Петя Александрова съдържа достатъчно на брой теоретични обобщения и решения на важни научно-приложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват оригинален принос в науката.

Като приложение на научния труд са изредени 19 научни публикации по избраната научна тема. Този респектиращ брой, както и авторитета на изданията, в които са направени, доказват трайният интерес на авторката към проблемите на съвременното кино и особеностите на комуникации в условия на преход. В данните, които авторката коректно е приложила се споменава за 72 цитирани източника и общо 129 библиографски справки. Едно от достойнствата на нейното научно изследване е точното боравене с цитатите и органичното им вграждане като аргументи за извеждане на авторските тези.

От нивото на своята компетентност не открих никакви принципни или концептуални несъгласия с предложената от Петя Александрова дисертация. Естествено срещнах и

примери, които не ме убедиха докрай, както и заглавия, които не изчерпват в достатъчна пълнота визираните аспекти от проблема. На места бих добавил още аргументи и факти, на други бих се ограничил с по-малко. Това обаче са неизменните изкушения на субективния поглед – провокиран от чуждата мисъл, човек обикновено е склонен да я допълва със собствени съждения.

В своето теоретично единство и научна цялост дисертационният труд „Култура – комуникации – кино в преход” на доцент д-р Петя Александрова отговаря изцяло на изискванията на придобиване на научна степен „доктор на науките“. Авторката притежава необходимите теоретични знания и има висока компетентност в анализираната от нея област. Тя е успяла да преработи творчески личните си наблюдения и натрупания опит на критик и изследовател на актуалните културни процеси в България и Русия – страни, които очевидно познава най-добре.

Въз основа на всичко казано до тук, воден от убеждението си в научната стойност и теоретико-приложната полза в областта на кинознанието от представената ми за становище дисертация, гласувам с ДА за присъждане на научна степен „доктор на науките“ на доцент д-р Петя Александрова Александрова.

25. 11. 2015 г.

Подпис: .....